

Студијски програм: Мастер академске студије биохемије (МБХ)			
Назив предмета: Гаснохроматографска анализа природних производа			Шифра предмета: ИБ-509
Наставник: Др Дејан Орчић, доцент			
Статус предмета: Изборни			
Број ЕСПБ: 6			
Услов:			
Циљ предмета Стицање напредног знања из области гасне хроматографије, са нагласком на примену у квалитативној и квантитативној анализи природних производа. Практично оспособљавање студената за развој и примену GC метода у решавању биохемијских проблема.			
Исход предмета Након успешног завршетка курса, студент је у стању да наведе примену гасне хроматографије у савременим биохемијским и биомедицинским испитивањима, демонстрира напредно познавање GC хардвера и параметара и њиховог утицаја на резултате анализе, самостално одабира, адаптира и развија нове хроматографске методе за решавање познатих и непознатих биохемијских проблема, примењује лабораторијске процедуре и технике везане за гаснохроматографску анализу, обрађује и критички тумачи резултате GC-MS анализе.			
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Основи хроматографије. Гасна хроматографија – принципи, инструментација. Детектори у GC – принципи, поређење, ограничења. Основи EI и CI масене спектрометрије. Квалитативна GC-MS анализа. Механизми фрагментације одабраних класа једињења. Спектралне библиотеке. Припрема узорка за GC (укључујући headspace, SPE, SPME) – специфичности и ограничења. Артефакти у GC. Квантитативна GC анализа. Развој и валидација GC метода. GC у анализи природних производа. Анализа етарских уља. Ретенциони индекси. Хемометрија у хроматографији – PCA, хемотаксономија. Анализа других класа природних производа (једињења азота и сумпора, феноли, шећери, липиди). Хемијска дериватизација. Трендови у GC (хирална GC, GC×GC, GC-MS ⁿ , препаративна GC). <i>Практична настава</i> Упознавање са GC-MS инструментацијом и софтвером. Припрема и квалитативна GC-MS анализа одабраних етарских уља. Одређивање Kovats индекса, деконволуција. Квантификација одабраних компоненти – развој методе. Анализа сумпорних једињења у биљном материјалу – headspace-GC-MS. Анализа триацилглицерола – дериватизација.			
Литература 1. Орчић Д: Гаснохроматографска анализа природних производа, Интерна скрипта 2. Marriott PJ, Shellie R, Cornwell C (2001): Gas chromatographic technologies for the analysis of essential oils, <i>J. Chromatogr. A</i> 936:1–22. 3. Smith RM (2004): Understanding mass spectra: A basic approach, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, USA. 4. Jennings W, Mittlefehldt E, Stremple P (1997): Analytical gas chromatography, Academic Press, San Diego, USA. 5. McNair HM, Miller JM (1998): Basic gas chromatography, John Wiley & Sons, Inc., New York, USA. 6. Grob RL, Barry EF (2004): Modern practice of gas chromatography, John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey, USA. Помоћна литература 1. Часописи: Journal of Chromatography A (Elsevier), Journal of Agricultural and Food Chemistry (ACS Publications)... 2. Kolb B, Ettre LS (1997): Static headspace-gas chromatography: theory and practice, Wiley-VCH, Inc., New York, USA. 3. McLafferty FW, Tureček F (1993): Interpretation of mass spectra, University Science Books, Sausalito, California, USA. 4. Adams RP (2001): Identification of essential oil components by gas chromatography/quadrupole mass spectrometry, Allured Publishing Corporation, Illinois, USA.			
Број часова активне наставе		Теоријска настава: 2 (укупно 30)	
		Практична настава: 2 (укупно 30)	
Предавања		ДОН	
Вежбе		СИР	
Рачунске		Лабораторијске	
2		2	
Методe извођења наставе: предавања, лабораторијске вежбе, консултације, metode e-learning-a			
Оцена знања (максимални број поена 100)			
Предиспитне обавезе		Завршни испит	
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испит	
колоквијум-и			
семинар-и			
		Поена	
		5	
		25	
		70	

